

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/125/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217221609
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4217221609.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Bratislava, Vajnorská 100/A, IČO: 47 976 692, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Bratislava, Martinčekova 13, v mene ktorej koná ako konateľ a advokát JUDr. Veronika Doláková, rod. Kubriková, PhD., IČO: 50 361 368, proti žalovanému: Q. Q., nar. X.X.XXXX, bytom X. č. d. XXX, o zaplatenie 712,41 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 18. marca 2019, č. k. 8Csp/370/2017-130, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku a výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému voči žalobcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1. Okresný súd Komárno (ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 18. marca 2019, č. k. 8Csp/370/2017-130 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 712,41 Eur, úrok vo výške 111,49 Eur, úroky vo výške 186,67 Eur, 5,05 % úrok z omeškania ročne zo sumy 712,41 Eur od 1.11.2017 do zaplatenia, to všetko v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur splatných vždy do 25. dňa každého mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku až do úplného zaplatenia s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (prvý výrok).

1.2. V časti o zaplatenie sumy 20 Eur titulom úrokov súd konanie zastavil (druhý výrok).

1.3. Vo zvyšku žalobu zamietol (tretí výrok).

1.4. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania vo výške 60,38% (štvrtý výrok).

2.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že pôvodný žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 21.12.2017 domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu istiny vo výške 712,41 Eur, úroky vo výške 381,05 Eur, úroky vo výške 186,67 Eur, úroku 25,50 % ročne zo sumy 712,41 Eur od 1.11.2017 do zaplatenia, zákonným úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 712,41 Eur od 1.11.2017 do zaplatenia a náhradu trov konania. Dňa 20.6.2018 (po podaní žaloby) došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení medzi pôvodným veriteľom (Poštová banka a.s.) a žalobcom.

2.2. Žalobu žalobca odôvodnil skutkovým tvrdením, že strany sporu dňa 21.8.2012 uzatvorili zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 1000 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur počas 60 mesiacov. Keďže po čerpaní úveru žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti, poskytnutý úver riadne a včas nesplácal, žalobca ku dňu 15.5.2015 vyhlásil poskytnutý úver za predčasne splatný. Ku dňu predčasného zosplatnenia pohľadávka žalobcu vo výške 863,41 Eur pozostávala z dlžnej istiny vo výške 712,41 Eur, úroku vo výške 111,49 Eur a poplatkov za upomienky vo výške 39,51 Eur. Titulom náhrady trov konania si uplatnil náhradu zaplateného súdneho poplatku a náhradu trov právneho zastúpenia.

3. Žalovaný na pojednávaní dňa 18.3.2019 uviedol, že je si vedomý skutočností uvedených v žalobe, vedel by žalovanú splátku splácať mesačnými splátkami. Má aj iné dlžoby, dostáva invalidný dôchodok 340 Eur, po strhnutí iných dlžôb mu zostane 120 Eur. Býva s manželkou.

4.1. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie z hľadiska skutkového stavu ustálil, že dňa 21.8.2012 uzatvorili strany sporu úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 1000 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 60 mesačných splátkach po 30 Eur. Úroková sadzba bola v zmluve dojednaná vo výške 25,50 % ročne, pričom RPMN bola v zmluve ustálená vo výške 28,70 % pri priemernej RPMN vo výške 45,60 %. Celková výška nákladov spotrebiteľa bola 732,88 Eur. Dátum konečnej splatnosti úveru bol stanovený na deň 10.8.2017. Neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky účinné od 19.7.2012.

4.2. Žalovaný zmluvné povinnosti vyplývajúce mu z úverovej zmluvy riadne neplnil, preto žalobca využil svoje právo v zmysle zmluvy o úvere o obchodných podmienok a ku dňu 15.5.2015 vyhlásil svoju pohľadávku titulom úveru za splatnú (list žalobcu zo dňa 15.5.2015) a ku dňu predčasného zosplatnenia úveru vyčíslil svoju pohľadávku na sumu vo výške 863,41 Eur, ktorá pozostávala z dlžnej istiny vo výške 712,41 Eur, úroku vo výške 111,49 Eur, poplatkov za upomienky vo výške 39,51 Eur. Lehotu na zaplatenie dlžnej sumy žalobca určil na 10 dní od doručenia výzvy. Žalovaný dlžnú sumu titulom predčasne zosplatneného úveru neuhradil, keď z predloženého výpisu z úverového účtu mal súd nepreukázané realizované transakcie na tomto účte.

4.3. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa ustanovení § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, písm. d/, § 9 ods. 1, 2 písm. f/, i/, j/, k/, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, § 497 § 499, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 23a ods. 1, 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a § 151 ods. 1 CSP.

5.1. S poukazom na vyššie uvedené zistené skutočnosti ako aj citované zákonné ustanovenia dospel k záveru, že podaná žaloba je dôvodná len sčasti a nebolo možné jej vyhovieť v plnom rozsahu.

5.2. Poukázal na to, že predmetom konania v tejto veci bol záväzok žalovaného, ktorý vznikol z úverovej zmluvy a aj keď sporná zmluva predstavuje tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka) predmetná zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou. Podľa názoru súdu uvedený záver vyplýva zo skutočnosti, že tzv. spotrebiteľské zmluvy (i keď sú upravené v Občianskom zákonníku) nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti).

5.3. Na právny vzťah založený zmluvou o úvere preto aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka (čo sa týka konkrétnych práv a povinností) ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka (týkajúce sa spotrebiteľa a spotrebiteľských zmlúv). V tejto súvislosti súd upriamil pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 (sp. zn. 3MCdo/14/2014), podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

6. Zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je, že sú pripravené pre spotrebiteľa vopred a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné obchodné podmienky - úverové zmluvné podmienky, ktoré žalovaný ako dlžník ovplyvniť nemôže, sú pripravené vopred a pre veľký počet spotrebiteľov. Nakoľko je predmetnú zmluvu potrebné posudzovať ako zmluvu spotrebiteľskú, kde žalobca vystupuje ako dodávateľ v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a žalovaná ako spotrebiteľka, ktorá nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom ide o formulárovú zmluvu (vrátane všeobecných obchodných podmienok - úverových zmluvných podmienok), do ktorej textu nemôže dlžník žiadnym spôsobom zasahovať a táto obsahovala zákonom predpísané náležitosti.

7.1. Vychádzajúc zo žalobcom predloženého výpisu čerpania, vyjadrenia strán, splátok a úhrad žalobcovi aj s poukazom na § 566 ods. 2 OZ priznal súd prvej inštancie žalobcovi dlžnú istinu vo výške 712,41 Eur, zmluvný úrok do vyhlásenia splatnosti úveru 111,49 Eur a úrok z omeškania vo výške 186,67 Eur (do 31.10.2017). Žalobcovi priznal aj úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Žalobu považoval za dôvodnú iba v časti istiny 712,41 Eur, v časti uplatneného úroku 111,49 Eur (do vyhlásenia splatnosti nad rámec tejto sumy žalobu zamietol (381,05 - 111,49), ďalej v časti uplatneného úroku z omeškania vo výške 5,05% zo sumy 712,41 Eur odo dňa 1.11.2017 do zaplatenia, keď žalobca si úrok z omeškania uplatnil v súlade s ustanovením § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vo výške vyplývajúcej z § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Jednorazovým zosplatením úveru zo strany dodávateľa vzniká spotrebiteľovi povinnosť vrátiť celú sumu poskytnutého úveru, navýšenú o úroky ku dňu zosplatenia a ak sa potom (po zosplatení) spotrebiteľ omešká s plnením, má dodávateľ (veriteľ) nárok len na z omeškania zo sumy uvedenej v zosplatení.

7.2. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 25,50 % ročne, v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú, vzhľadom aj na účel zmluvného úroku, ktorým je odplata za poskytnuté peňažné prostriedky, vyhlásením splatnosti úveru poskytnutého na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, stratil žalobca právo uplatňovať si zmluvné úroky aj naďalej. Podľa názoru súdu dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu a od splatnosti úveru je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. V danej veci žalobca pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru a tým treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V tejto súvislosti súd poukázal na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého by sa zmluvné dojednanie (jeho existenciu však žalobca skutkovo netvrdil), ktoré by zaväzovalo žalovanú k plateniu zmluvných úrokov aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru odchyľovalo od zákona v neprospech spotrebiteľa, pretože by zhoršilo jeho postavenie.

8.1. S poukazom na uvedené žalobu v časti uplatneného zmluvného úroku za obdobie odo dňa nasledujúceho po zosplatení úveru (t. j. od 16.5.2015) do zaplatenia zamietol. V tejto súvislosti poznamenal, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav, tzv. výhody splátok, je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky, ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému

vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru).

8.2. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takéto konanie veriteľa neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.

8.3. Ohľadne tohto právneho názoru odkázal prvoinštančný súd aj na rozhodovaciu prax súdov SR, napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014. Branie úroku z úroku bolo zakázané už v rímskom práve a tento zákaz pretrváva do dnešných čias, keď v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka je úrok a aj úrok z omeškania len príslušenstvom veci a nie vecou hlavnou. Tento záver súdu korešponduje aj s judikatúrou Najvyššieho súdu Českej republiky (napr. rozsudok sp. zn. 35 Odo/101/2002 z 24.3.2004) ale aj uznesením Ústavného súdu ČR sp. zn. I. US 1893/08 zo dňa 13.11.2008. Dlhý úrok z úveru je súčasťou dlhých splátok, ktorých splatnosť nastala do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Po márnom uplynutí lehoty splatnosti splátok úveru a splátok úroku z úveru ako aj poplatkov splatných do vyhlásenia predčasnej splatnosti a po márnom uplynutí lehoty splatnosti predčasne splatnej istiny úveru má veriteľ dlžníka nárok už len na úrok z omeškania z dlžnej istiny, keďže omeškaním dlžníka sa odmena za úver (t.j. zmluvný úrok) nezvyšuje. Tento záver vyslovil aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí publikovanom pod R 59/98, podľa ktorého veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu. S ohľadom na vyššie uvedené právne názory súdu, súd žalobu v časti požadovaných „zmluvných úrokov“ zamietol.

9. Žiadosti žalovaného o povolenie mesačných splátok súd prvej inštancie vyhovel a lehotu na plnenie určil v súlade s § 232 ods. 4 CSP a umožnil mu zaplatiť dlžnú sumu v mesačných splátkach pod následkom straty výhody splátok. Uvedenú výšku splátky považoval za primeranú osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom žalovaného, výške dlžnej sumy a lehote splácania pri stanovenej mesačnej splátke, pričom uloženie povinnosti zaplata dlžnej sumy v splátkach a ich výška s ohľadom na postavenie obchodnej spoločnosti žalobcu na finančnom trhu nijako neohrozí jeho ďalšie podnikateľské aktivity a ani vážne nezasiahne jeho majetkovú sféru.

10. V časti o zaplata 20 Eur prvoinštančný súd s poukazom na ustanovenie § 145 ods. 2 CSP konanie zastavil, keďže žalobca v tejto časti zobrať žalobu späť dňa 13.2.2019.

11. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, a keďže žalobca mal v predmetnej veci úspech v 80,19 % (priznané bolo 712,41+111,49+186,67) a žalovaný v 19,81 %, žalobca bol v konečnom dôsledku úspešný v rozsahu 53,52 %. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník tunajšieho súdu osobitným uznesením v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

12. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie v rozsahu, v ktorom súd žalobu vo zvyšku zamietol. Podané odvolanie odôvodnil podľa ustanovenia § 365 odsek 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) tým, že neboli splnené procesné podmienky; podľa ustanovenia § 365 odsek 1 písmeno f) CSP tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; podľa ustanovenia § 365 odsek 1 písmeno h) CSP tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13.1. Podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné a arbitrálne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru

žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Je zrejmé, že súd a akýkoľvek štátny orgán v SR má postupovať na základe a v medziach zákona, čo zaujatím takéhoto právneho názoru súdu bez podpory právnym predpisom zjavné naplnené nebolo. V tejto súvislosti poukázal napríklad na § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZOS“), podľa ktorého: „Spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia.“ Výkladom a contrario, v prípade, ak dôjde k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru veriteľom pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, veriteľ by mal mať rovnako zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatenia úveru.

13.2. Poukázal na to, že rozhodovacia prax súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu, ktorého obsahom je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

14.1. V prípade zmluvného úroku žalobca zastáva názor, že ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy. Uvedené znamená, že takéto plnenie je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa (žalobcu) za poskytnutie predmetného úveru. S poskytnutím úveru bol teda spätý aj nárok žalobcu na zmluvné úroky, pričom žalovaný si bol tohto nároku vedomý a svojím podpisom zmluvy sa tieto zmluvné úroky zaviazal uhrádzať.

14.2. Citujúc ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka poznamenal, že uvedené ustanovenie upravuje obdobie, za ktoré má veriteľ nárok na zmluvný úrok. Uvedené znenie upravuje obdobie, za ktoré má veriteľ nárok na zmluvný úrok. Už z jazykového výkladu je zrejmé, že veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru. Zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. V prípade ak by veriteľ úver nezosplatnil, dlžník by bol povinný platiť zmluvné úroky. Ak teda je dlžník povinný platiť zmluvné úroky v prípade ak platí úver v splátkach, odporuje logickému výkladu aby bol od toho oslobodený v prípade oprávnenej zmeny termínu splatnosti.

15.1. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. Je nepochybné, že úročenie úveru zmluvnou úrokovou sadzbou od jeho poskytnutia až do úplného splatenia bolo úmyslom žalobcu a žalovanému musel byť tento zámer vzhľadom formuláciu jasný. S obchodnými podmienkami úveru sa žalovaný oboznámil a vyjadril s nimi súhlas, čo potvrdil svojím podpisom na Zmluve. Tento záver konštatoval vo svojom rozhodnutí aj Najvyšší súd ČR Rozsudkom 32Cdo 3830/2014.

15.2. Vzhľadom na fakt, že k vráteniu celej poskytnutej istiny doposiaľ nedošlo, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku žalovaného, v zmysle ktorého je povinný naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. Možno teda zhrnúť, že v prípade zmluvného úroku ide de facto o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, pričom v uvedenom prípade k vráteniu plnej výšky úveru zo strany žalovaného doposiaľ nedošlo, na základe čoho je žalobca naďalej oprávnený aj na zaplatenie tejto položky.

15.3. Ad absurdum, v prípade nepoctivého dlžníka, by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadze určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpisoch regulovanej výške úrokovej sadzby a súd by zároveň takejto nepoctivosti poskytoval ochranu.

16.1. Žalobca taktiež nesúhlasí s tvrdením súdu, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa. Keďže oba typy úrokov sú diametrálne odlišným právnym inštitútom a sledujú iný cieľ, nemôže ísť o dvojité sankcionovanie žalovaného. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Najvýraznejšie tieto odlišnosti demonštruje skutočnosť, že aj keď dlžník nie je v omeškani s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dohodnuté v zmluve, na druhej strane, úroky z omeškania môže požadovať pri omeškani dlžníka aj v prípade bezodplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ žiadať popri sebe, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zároveň žalobca uvádza, že zosplatením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku.

16.2. Odvolateľ uviedol, že napriek judikovanému právu v oblasti zmluvného úroku a jeho uplatňovania po zosplatení úveru v rozhodnutiach Ústavného súdu IV 476/2012 a Najvyššieho súdu 4 Obo 143/1998, nie je na pôdach okresných súdov ustálená súdna prax v ich uplatňovaní. V tejto súvislosti poukázal na Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn.: 41Co/13/2018 zo dňa 16.08.2018, na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 11Co/22/2018 zo dňa 28.06.2018, na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.: 43Co/1/2018 zo dňa 25.01.2018 ako aj na odlišné stanovisko sudcu a zároveň podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky U. P. S.: „Považujem za nevyhnutné najskôr konštatovať, že všeobecné súdy vrátane ústavného súdu ochranu spotrebiteľov pustili už tak ďaleko, že títo nemusia niesť žiadne adekvátne dôsledky za svoje konanie, aj keď uzavrú akúkoľvek zmluvu, dokonca čokoľvek, čo sa prieči zdravému rozumu (v zmysle „ten chudák ani nevie, čo podpísal“, ale „peniaze mohol zobrať“), a to sa už dotýka samej podstaty a hlavne primeranosti práva, v dôsledku čoho spotrebiteľa z úradnej povinnosti zbavujú jeho zodpovednosti. 3. Taký postup orgánov ochrany práva je nielenže absolútne „nevýchovný“, paternalistický, ale aj absurdný a v rozpore so zásadou rovnosti, vigilantibus iura, neminem laedere a pod., ktoré by mali v podstate platiť aj pre „privilegovaného“ spotrebiteľa; opakom je potom neprípustné zvýhodňovanie dlžníka oproti veriteľovi, ktorému inak reálne hrozí riziko nevyváženia ani len elementárneho nároku bez akéhokoľvek príslušenstva voči dlžníkovi, ktorý sa tak neoprávnene obohacuje na jeho úkor za asistencie súdov. 4. Preto ak nedôjde k racionálnemu zvratu v doterajšej judikatúre súdov, opäť vrátane ústavného súdu, existujúce bagatelné spory tak zahltia všetky súdy Slovenskej republiky (čo je už reálne) a ochromia nielen výkon ich spravodlivosti, ale narušia aj dôveru občanov v právo, právny poriadok, a tým aj v právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy).“

17. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia odvolateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Komárno zo dňa 18.03.2019, sp. zn. 8Cps/370/2017 v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alternatívne žiada, aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

18. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len "CSP") po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a výroku o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vo výrokoch vecne správne potvrdil.

19.1. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19.2. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 187 ods. 2 CSP).

20. Konceptia zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 387 ods. 2 CSP vychádza zo situácie, že ak odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, v takom prípade nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie s náležitosťami podľa § 220 CSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia.

21. Súd prvej inštancie v preskúmanej veci správne zistil skutkový stav veci, skutkové zistenia sú postačujúce aj pre odvolací súd, správne tiež aplikoval právne predpisy ako aj judikatúru a vo veci aj správne a v súlade so zákonom rozhodol, preto sa odvolací súd stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi napadnutého rozhodnutia rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí zvyšku žaloby, uvedenými v jeho odôvodnení.

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Na margo vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozsudku odvolací súd iba dodáva, že zmluvný úrok je plnenie, ktoré má akcesorickú povahu a je spojený s istinou úveru, od ktorej závisí aj samotný zmluvný úrok. Zmluvný úrok je vlastne odmena veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov dlžníkovi. Ak teda veriteľ poskytne dlžníkovi úver, má nárok na vrátenie poskytnutej sumy úveru ako aj právo na zmluvné úroky, ak sa tak s dlžníkom dohodli, a to v dohodnutej výške. Úrok z omeškania je však odlišným právnym inštitútom oproti úroku z úveru a je definovaný v ustanovení § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého „Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis“.

24. V preskúmanej veci predmetom odvolania bol úrok z úveru vo výške 25,50 % ročne zo sumy 712,41 eura od 1.11.2017 do zaplatenia (k zosplatneniu došlo 15.05.2015), čo vyplýva z vykonaného dokazovania prvoinštančného súdu, teda bolo potrebné posúdiť, či žalobca ako veriteľ, ktorý zosplatnil úver, má naďalej po zosplatnení od žiadaného obdobia 16.5.2015 nárok aj na zmluvné úroky.

25. Splatením úveru sa rozumie vrátenie úveru veriteľovi aj s úrokmi z úveru, ak boli dohodnuté medzi veriteľom a dlžníkom, pričom úroky z úveru treba chápať ako odplatu za poskytnutý úver. Zosplatnením úveru je však treba rozumieť určenie splatnosti celého dlhu, ktorého plnenie bolo dohodnuté v splátkach. Pri zosplatnení úveru s dohodnutými úrokmi z úveru teda dochádza k zrušeniu povinnosti splácať dlh v splátkach, v ktorých boli zakomponované úroky z úveru a veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie istiny úveru, vrátane úrokov z úveru, ktoré boli kapitalizované ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ má tak právo získať hneď späť požičanú peňažnú sumu a dlžník, v danom prípade spotrebiteľ, už nemá žiaden právny titul na to, aby mal naďalej veriteľom poskytnuté finančné prostriedky a veriteľ už nemá právo, aby si voči dlžníkovi uplatňoval nárok na úroky z úveru, ktoré by mu patrili, keby ich naďalej mal u seba dlžník, v danom prípade spotrebiteľ. Odvolací súd zastáva právny názor, že po zosplatnení úveru už veriteľ nemá nárok na úroky zo splátok úveru po zosplatnení, keďže od zosplatnenia úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania.

26. Ak teda spotrebiteľ už po zosplatnení úveru nemá právny titul mať u seba peňažné prostriedky z úveru, potom už ani nie je dôvod na to, aby dodávateľ (veriteľ) inkasoval úroky z úveru, ktoré by mu

patrili len vtedy, ak by ich oprávnené mal a užíval ich dlžník (spotrebiteľ). V opačnom prípade by došlo k ústavne nekonformnému a nezákonnému stavu, kedy by sa de facto popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny v obsahu záväzku (zosplatnenie úveru) a veriteľ by mal právo na úroky, ako keby k zmene záväzku nedošlo, avšak spotrebiteľ by nemal garantované žiadne práva, ktoré by mu vyplývali zo zmluvy pred takouto zmenou.

27. Jednorazovým zosplatnením úveru zo strany dodávateľa vzniká spotrebiteľovi povinnosť vrátiť celú sumu poskytnutého úveru, navýšenú o úroky ku dňu zosplatnenia a ak sa potom (po zosplatnení) spotrebiteľ omešká s plnením, má dodávateľ (veriteľ) nárok len na z omeškania zo sumy uvedenej v zosplatnení.

28. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že ak by došlo k dohode medzi dodávateľom (veriteľom) a spotrebiteľom (dlžníkom) o tom, že spotrebiteľ má popri úrokoch z omeškania platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky z úveru od zosplatnenia až do splatenia úveru, takáto dohoda by spôsobovala značnú nerovnováhu na škodu spotrebiteľa, ktorého postavenie by výrazne zhoršovala a tak by vyvolávala hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany, ktorou spotrebiteľ nesporne je. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. Na tomto výklade sa ustálila aj súdna prax nič nemení ani citované ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, o ktoré opiera svoje odvolanie žalobca, podľa ktorého spotrebiteľ má povinnosť uhradiť úrok za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Tento výklad považuje za ústavne akceptovateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (pozri uznesenie IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18. septembra 2012).

29. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietavej časti výroku rozsudku zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

30. K tvrdeniu žalobcu v odvolaní, že žalobca má nárok na odplatu v podobe riadnych úrokov dohodnutých v zmluve v zmysle Obchodného zákonníka odvolací súd poznamenáva, že toto právo mu nebolo upreté, pokiaľ ide o dohodnuté úroky do zosplatnenia istiny, avšak iná je situácia pokiaľ ide o nárok na úroky z úveru po zosplatnení úveru, na ktoré už nárok nemá, keďže úrok z úveru je cena peňažných prostriedkov, ktoré poskytovateľ úveru dáva do dispozície toho, kto úver prijíma na dohodnutú dobu, a teda ak dôjde k zosplatneniu úveru, dochádza tým aj k zmene v obsahu tohto záväzkového vzťahu ohľadne dohodnutej doby, a práve preto už nemôže veriteľ požadovať úroky z úveru po zosplatnení, ale má nárok len na úroky z úveru do zosplatnenia úveru, keďže na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy majú použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa mali použiť normy obchodného práva, v danom prípade Obchodného zákonníka.

31.1. Aj podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014 „Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.“

31.2. Odvolaciemu súdu je známa rozdielna rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky pri rozhodovaní o úrokoch z úveru po zosplatnení úveru, avšak odvolací senát Krajského súdu v Nitre rozhodujúci v tejto veci zastáva dlhodobý právny názor, ktorý uviedol aj v tomto rozhodnutí a poukazuje aj na obdobné právne názory ohľadne uvedenej problematiky, ktoré boli prezentované v rôznych rozhodnutiach krajských súdov Slovenskej republiky (rozs. KS v Bratislave zo dňa 17.3.2017, sp. zn. 10Co/136/2017, rozs. KS v Trenčíne zo dňa 16.8.2018, sp. zn. 19Co/81/2018, rozs. KS v Prešove zo dňa 26.3.2018, sp. zn. 21Co/145/2017 či rozs. KS v Žiline zo dňa 18.11.2014, sp. zn. 5Co/530/2014).

32. Vzhľadom k hore uvedeným právnym záverom odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a výroku o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

33. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému (§ 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP) odvolací súd nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože mu v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trov nevznikli.

34. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).